

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Bioetyka

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Biologia Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Biologii Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia niestacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2022/23 Kod zajęć 01BION.120HS.00406.22 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty humanistyczne i społeczne	
Koordynator zajęć	Małgorzata Bogaczyk-Vormayr		
Prowadzący zajęcia	Małgorzata Bogaczyk-Vormayr		
Okres Semestr 6	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 7, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 1

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Celem zajęć jest zapoznanie Studentów z problematyką etyki medycznej XX i XXI w., wskazując na transfer wiedzy jako podstawowe zadanie bioetyka. Podkreślona zostanie transdyscyplinarna perspektywa bioetyczna: aksjologia (teoria wartości a światopoglądy, regulacje prawne a „wyznawane wartości”), etyka szczegółowa (w tym zawodów medycznych), kognitywistyka/ neuroantropologia (kategorie choroby, stanu terminalnego, śmierci; koncepcje samostanowienia i autonomii, charakterystyka tzw. pacjenta kompetentnego itd.), filozofia prawa (w tym przepisy prawa i kodeksy dot. zawodów medycznych), filozofia społeczna i filozofia polityczna (m.in. kwestia dystrybucji dóbr – dostępu do świadczeń i terapii). Dużo uwagi poświęcona zostanie analizie systemu opieki zdrowotnej, modelom higienizacji życia, tzw. biopolityczności w obrębie medycyny, a samo „zdrowie” rozumiane będzie, na gruncie aksjo-normatywnym, jako dobro publiczne. Zaprezentowane będą liczne kazusy bioetyczne i sytuacje dylematu moralnego dyskutowane w literaturze przedmiotu jako wzorcowe.

Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych poza bardzo dobrą znajomością języka polskiego (język wykładowy) i dobrą/średnią (B1/A2) znajomością języka angielskiego (rozumienie tekstu prasowego i łatwego tekstu naukowego).

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	Studenci rozumieją interdyscyplinarną specyfikę dziedziny wiedzy jaką jest bioetyka.	BIO_K1_W12, BIO_K1_W15	Kolokwium ustne
W2	Studenci mają podstawowe informacje o zasadach działania polskiego systemu opieki zdrowotnej, jego przemiany w XXI w., poznali podstawowe różnice tego systemu wobec rozwiązań w innych krajach UE.	BIO_K1_W13, BIO_K1_W14	Kolokwium ustne
W3	Studenci znają historyczny przebieg zmiany ustawodawstwa - w co najmniej kilku europejskich krajach oraz w USA - dotyczącego ochrony życia poczętego i prawa do jego przerwania oraz dotyczącego ochrony życia pacjenta i prawa do odstąpienia od leczenia lub przerwania życia pacjenta (USA, Europa, Azja).	BIO_K1_W07	Kolokwium ustne
W4	Studenci rozumieją definicje terapii uporczywej, stanu terminalnego, opieki paliatywnej, eutanazji biernej i czynnej, samobójstwa wspomagane medycznie i niemedycznie. Studenci znają aktualne polskie ustawodawstwo dotyczące transplantologii, aborcji, badań prenatalnych, opieki paliatywnej, ochrony praw pacjenta w stanie wegetatywnym.	BIO_K1_W06, BIO_K1_W12	Kolokwium ustne
W5	Studenci rozumieją specyfikę badań na gruncie bioinżynierii - znają jej zastosowanie we współczesnej medycynie (np. potrafią podać kilka przykładów aparatury medycznej - diagnostycznej lub terapeutycznej) oraz wskazują na prawne i etyczne dylematy charakterystyczne dla tej dziedziny.	BIO_K1_W04, BIO_K1_W06, BIO_K1_W12, BIO_K1_W13	Kolokwium ustne

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
W6	Studenci poznali przebieg debaty dotyczącej terapii genowej na przestrzeni ostatnich 30 lat i znają aktualnie wdrażane na świecie terapie genowe.	BIO_K1_W05, BIO_K1_W12, BIO_K1_W13	Kolokwium ustne
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	Studenci potrafią dokonywać normatywnej oceny przebiegu wybranych przypadków medycznych oraz formułować suwerenne etyczne stanowisko argumentacyjne wobec konkretnych przepisów prawa.	BIO_K1_U05, BIO_K1_U07	Kolokwium ustne
U2	Studenci potrafią opracować model przypadku bioetycznego na podstawie informacji prasowej (zawierającej informację medyczną, prawną i biograficzną) oraz własnych nabytych kompetencji bioetycznych.	BIO_K1_U05	Kolokwium ustne
U3	Studenci potrafią sklasyfikować argumentację bioetyczną na dowolny temat (prawo do aborcji, klauzula sumienia, prawo pacjenta do informacji, paternalizm lekarski, samobójstwo wspomagane niemiedycznie itd.) według stanowisk wiodących w debacie bioetycznej (np. utylitaryzm, etyka chrześcijańska, etyka eudajmonistyczna, etyka perfekcjonalistyczna itd.)	BIO_K1_U03	Kolokwium ustne
U4	Studenci potrafią podać za literaturę przedmiotu różnice między Biokonserwatyzmem a Transhumanizmem, przedstawić historie tych stanowisk i wpisać to zgodnienie w tematykę zarówno humanistyczną, jak i przyrodoznawczą.	BIO_K1_U04	Kolokwium ustne
Kompetencje społecznych - Student jest gotów do:			
K1	Studenci są gotowi do podejmowania dyskusji i działań wynikających ze zdobytej wiedzy bioetycznej oraz do jej pogłębiania.	BIO_K1_K01, BIO_K1_K04	Kolokwium ustne
K2	Studenci dokonują normatywnej oceny przebiegu wybranych przypadków medycznych oraz formułują w sferze publicznej własne suwerenne stanowisko - są gotowi do polemiki z dyskursami medialnymi.	BIO_K1_K02	Kolokwium ustne
K3	Studenci są gotowi do współpracy transdyscyplinarnej i interdyscyplinarnej w swych grupach rówieśniczych (studenckich, badawczych) przyjmując rolę bioetyków.	BIO_K1_K01, BIO_K1_K03	Kolokwium ustne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Status i metodologia bioetyki jako transdyscyplinarnej dziedziny wiedzy. Zdrowie jako dobro publiczne.	W1, W2, U3, K1, K3	Wykład
2.	Etyczna problematyka początków życia (zdrowie prokreacyjne, badania prenatalne, aborcja w UE i USA, teoria człowieczeństwa równoczesnego, tzw. cnotliwe rodzicielstwo, in vitro, terapia genowa, terapia germinalna; kazusy aborcyjne i terapii genowej z XX i XXI w. - UE i USA).	W1, W3, W4, W6, U1, U2, U3, K1, K2, K3	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
3.	Terapia genowa i postulaty nowego humanizmu (biokonserwatyzm vs transhumanizm, genetyka, dziedzictwo genetyczne, enhancement, terapia somatyczna, tożsamość biologiczna a psychologiczna, płęć metrykalna)	W1, W5, W6, U1, U2, U3, U4, K1, K2, K3	Wykład
4.	Etyczne aspekty końca życia (konceptje samostanowienia i decyzyjności, paternalizm lekarski a figura pacjenta kompetentnego, opieka paliatywna, eutanazja a samobójstwo wspomagane, prawo eutanazyjne w USA, Japonii, UE, kazusy z XX i XXI w., śmierć mózgu, stan wegetatywny, transplantacje, stanowisko tzw. wielkich religii wobec transplantacji i eutanazji)	W1, W2, W3, W4, U1, U2, U3, K1, K2, K3	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Przystąpienie do ustnego kolokwium. Studenci wybierają jedno zagadnienie (z listy ok. 6, odpowiadających poszczególnym tematom) i przygotowują z niego - z treści wykładu i materiału prezentacji - wypowiedź ustną.

Literatura

Obowiązkowa

1. W. Chańska, J. Różyńska (red.), Bioetyka, Warszawa 2013.
2. W. Galewicz (red.), Wokół śmierci i umierania, Kraków 2009.

Dodatkowa

1. S. Bednarz (red.), Etyczne aspekty transplantacji, Kraków 2009.
2. B.Chyrowicz, Bioetyka. Anatomia sporu, Kraków 2015.
3. J.Habermas, Przyszłość natury ludzkiej. Czy zmierzamy do eugeniki liberalnej?, tłum. M. Łukasiewicz, Warszawa 2003.
4. J.Hartman, Czym jest bioetyka?, <https://biotechnologia.pl/informacje/czym-jest-dzisiaj-bioetyka-jan-hartman,11973> (dostęp: 9.06.2022).
5. M.Soniewicka, Transhumanizm: kilka uwag na temat filozoficznych źródeł sporu o ideę biomedycznego ulepszania moralnego, „Ethics in Progress”, vol. 6 (2015). No. 1, p. 38-55: https://www.elearning.amu.edu.pl/wms/pluginfile.php/21310/mod_resource/content/1/Soniewicka.pdf (dostęp: 09.06.2022).
6. K. Szewczyk: Bioetyka, t.2: Pacjent w systemie opieki zdrowotnej, Warszawa 2009.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	7

Czytanie wskazanej literatury	10
Przygotowanie do zajęć	5
Przygotowanie do zaliczenia	8
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 30
Liczba punktów ECTS	ECTS 1

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
BIO_K1_K01	Absolwent jest gotów do stałego aktualizowania wiedzy z zakresu nauk biologicznych
BIO_K1_K02	Absolwent jest gotów do krytycznej analizy informacji upowszechnianych w mediach, szczególnie z zakresu nauk przyrodniczych
BIO_K1_K03	Absolwent jest gotów do wykazania się twórczą postawą w życiu zawodowym i społecznym oraz myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
BIO_K1_K04	Absolwent jest gotów do współpracy ze specjalistami z dziedzin pokrewnych, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu
BIO_K1_U03	Absolwent potrafi samodzielnie wyszukiwać i analizować informacje pochodzące z różnych źródeł i wyciągać na tej podstawie wnioski
BIO_K1_U04	Absolwent potrafi przygotować i prezentować prawidłowo udokumentowane opracowania naukowe wybranych problemów biologicznych
BIO_K1_U05	Absolwent potrafi brać udział w dyskusji posługując się językiem naukowym typowym dla nauk biologicznych oraz przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska
BIO_K1_U07	Absolwent potrafi posługiwać się językiem angielskim w zakresie nauk przyrodniczych zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
BIO_K1_W04	Absolwent zna i rozumie reguły dziedziczenia posługując się opisem molekularnym i genetycznym, mechanizmy molekularne przepływu informacji genetycznej i regulacji jej ekspresji
BIO_K1_W05	Absolwent zna i rozumie elementy składowe i różnice w budowie komórek prokariotycznych i eukariotycznych oraz najważniejsze zależności funkcjonalne między elementami składowymi komórki, jak i między komórkami, założenia i ograniczenia teorii komórkowej, w tym szczególną pozycję wirusów
BIO_K1_W06	Absolwent zna i rozumie organizację tkanek i organów oraz zależności funkcjonalne między nimi, decydujące o działaniu organizmu
BIO_K1_W07	Absolwent zna i rozumie zasady hierarchicznej organizacji życia, od cząsteczki po biosferę, i stosuje pojęcia niezbędne dla ich zrozumienia
BIO_K1_W12	Absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu metody i techniki prowadzenia prac badawczych w laboratorium lub w terenie
BIO_K1_W13	Absolwent zna i rozumie najważniejsze uwarunkowania etyczne nauk biologicznych oraz regulacje prawne dotyczące praw własności intelektualnej
BIO_K1_W14	Absolwent zna i rozumie przepisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy
BIO_K1_W15	Absolwent zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia form przedsiębiorczości indywidualnej oraz możliwości społeczno-gospodarczego wykorzystania osiągnięć biologii